**Parallelsessie Informatie en Ontmoeting – Beraad en Advies 29 augustus 2024**
**Uitbreiding van de veerdienst met de lijn Kop van 't Land**
Samenvattend verslag

**Aanwezigen**

| | |
|---|---|
| **Voorzitter**: | de heer J. Klein |
| **Griffie**: | de heer S. Vink |
| **Notulist**: | mevrouw J.M. Kiep-de Jongh |
| | |
| **Raadsleden/ fractieassistenten**: | |
| Stadsbelang: | de heer J. Roeland |
| Democraten Gorinchem: | --- |
| PvdA: | de heer A. Hachhouch |
| VVD: | mevrouw Van 't Westende |
| ChristenUnie/SGP: | de heer M. de Pagter |
| Gorcum Actief: | mevrouw E. Hamann |
| D66: | de heer I. Tekir |
| CDA: | mevrouw J. van Oversteeg |
| SP: | de heer A. van Houwelingen |
| | de heer P. van Andel |
| | |
| **Gast/inspreker:** | de heer R. Roovers |
| **Portefeuillehouder**: | de heer F. Polatli |
| **Ambtelijke ondersteuning**: | de heren J. Hania en R. Schouten (IPR Normag) |

**Opening**

De voorzitter opent de vergadering en heet iedereen hartelijk welkom.

**Uitbreiding van de veerdienst met de lijn Kop van 't Land**

*De gemeenten Altena en Dordrecht hebben Gorinchem (Riveer) verzocht om de Veerdienst Kop van 't Land uit te voeren. De gemeente Gorinchem loopt hierbij geen (financiële) risico's. In deze sessie wordt het raadsvoorstel toegelicht en besproken en zal gepeild worden of het raadsvoorstel als hamerstuk geagendeerd kan worden.*

De heer Schouten begeleidt het traject waarin wordt verkend in hoeverre de gemeenten Altena en Dordrecht met hun veerverbinding zouden kunnen toetreden tot de samenwerking van Riveer. Altena en Dordrecht hebben destijds via een concessieovereenkomst een marktpartij ingeschakeld. In de eerste aanbestedingsprocedure volgden toentertijd geen inschrijvingen. Ook in de tweede procedure was weinig interesse en werd gekozen voor de partij die de huidige dienstverlening uitvoert. Onderdeel van de procedure was een verduurzamingsslag. Dit voornemen werd meerdere keren uitgesteld en uiteindelijk werd aangegeven dat men hiertoe niet bereid is. Dit in combinatie met andere knelpunten in de uitvoering van de dienstverlening was voldoende aanleiding om de concessieovereenkomst te beëindigen. Het belang van de veerverbinding wordt als groot aangemerkt (fiets- en wandelverkeer, recreatie, utilitair) en daarom wordt naar Gorinchem gekeken. De dienstverlening eindigt eind 2024 waardoor er geen tijd is om een nieuwe aanbesteding te doen en bovendien wil men niet het risico lopen dat de aanbesteding opnieuw mislukt. De ambitie tot verduurzaming blijft overeind. Verduurzaming door een marktpartij blijkt lastig te zijn vanwege de financiële onzekerheden die daaraan verbonden zijn en de

onduidelijkheden over wat haalbaar is. In het vooronderzoek is nadrukkelijk gekeken naar de aanwezigheid van marktpartijen, hun geschiktheid en de mate van marktwerking. De marktwerking is beperkt en dat weegt mee in de keuze in uitbesteden of samenwerken. Bij veel veerverbindingen is sprake van een negatieve exploitatie waardoor de gemeente betrokken wil blijven bij de kostenontwikkeling.
Voor de toekomst wordt geopteerd voor samenwerking. In de omgevingsanalyse is Riveer als goede optie naar voren gekomen. In het inmiddels doorlopen traject is gekeken naar allerlei aspecten (organisatorisch, juridisch, et cetera).
Hij gaat nader in op de meerwaarde voor Gorinchem. Uitbreiding betekent verbreding en een eenduidig netwerk voor reizigers. De koppeling van locaties maakt het mogelijk om een groei in reizigers te bewerkstelligen op de huidige verbindingen. Voorts wijst hij op schaal-, efficiëntie- en overheadvoordelen. Schaalvergroting biedt mogelijkheden om kennis en capaciteit verder te ontwikkelen en te ontdekken. Riveer ontvangt 8% van de kaartopbrengsten als exploitatievergoeding voor het ontzorgen van Altena en Dordrecht. Riveer is voor hen een goede en betrouwbare partner gebleken die met kennis en professionaliteit de veerdienst kan organiseren en waarborgen. Voorgesteld wordt om een samenwerkingsovereenkomst te sluiten tussen Gorinchem, Dordrecht en Altena. Hij noemt vervolgens de kernpunten van deze samenwerkingsovereenkomst die wordt aangegaan voor onbepaalde tijd met een opzegtermijn van twee jaar en een evaluatiemoment na vijf jaar.

Mevrouw Van ’t Westende vraagt hoe zij de opzegtermijn van twee jaar moet interpreteren en waarom er pas na vijf jaar een evaluatiemoment volgt.

De heer Schouten antwoordt dat de evaluatie is bedoeld om te beoordelen of bijstelling noodzakelijk is waarbij vijf jaar als een goede termijn wordt aangemerkt. Dit evaluatiemoment is vergelijkbaar met de samenwerking tussen de gemeente Hardinxveld en Riveer. Hij vervolgt dat de constructie juridisch houdbaar wordt geacht. Altena en Dordrecht zijn financieel verantwoordelijk voor de exploitatie en dragen de exploitatierisico’s. Gorinchem is verantwoordelijk voor het adequaat uitvoeren van de dienstverlening. Hij noemt vervolgens enkele voorbeelden van risico’s.

De heer Tekir refereert aan de stijging van dieselkosten en vraagt hoe dit in de praktijk wordt getoetst.

De heer Schouten antwoordt dat bij de begroting een inschatting wordt gemaakt op basis van de historie van dieselverbruik en -prijs. Aan het eind van het jaar wordt dit verrekend.

De heer Tekir begrijpt hieruit dat in het geval van een stijging Altena en Dordrecht het surplus tot in de eeuwigheid compenseren.

De heer Schouten reageert dat in de stuurgroep vanzelfsprekend besproken zal worden hoe dit beheersbaar gehouden kan worden, maar in essentie zijn Altena en Dordrecht financieel verantwoordelijk voor de veerverbinding. De werkelijke kosten van dieselverbruik worden door hen vergoed. Hij wijst in dit kader op het schaalvoordeel bij het inkopen van diesel.

De heer Van Houwelingen vraagt of de conclusie juist is dat bij een daling van de prijzen het voordeel ook voor de twee gemeenten is. Dat is het geval.

De heer Roeland informeert of de heer Hania nader in kan gaan op het regelen van vervanging omdat het vinden van schippers lastig is gebleken.

De heer Hania antwoordt dat dit tot voor kort lastig was, maar gelukkig is er nieuwe aanwas waardoor hij geen problemen verwacht.

Mevrouw Van ’t Westende vraagt waar het percentage van 8% voor de exploitatievergoeding op gebaseerd is en of dit de daadwerkelijk de kosten van de

gemeente dekt. In het overzicht mist zij de risico's voor de gemeente Gorinchem en informeert of er ergens verborgen risico's zijn.

De heer Schouten antwoordt dat 8% een gebruikelijke vergoeding is in deze sector. Hij ziet geen verborgen risico's. Van Gorinchem wordt een adequate dienstverlening verwacht. Als dit niet het geval blijkt te zijn, zal er een pittig gesprek gevoerd worden, maar dit is een zeer vergaande theoretische gedachte. Zaken waarvoor Gorinchem in de normale dienstverlening niet verzekerd is, worden door Altena en Dordrecht vergoed.

Mevrouw Van 't Westende wijst op de continuïteit in dienstverlening in het geval van personeelstekorten en informeert of hiervoor boeteclausules zijn opgenomen. Dit is niet het geval.

Mevrouw Hamann vraagt of er niet gevaren wordt als er geen personeel is zonder dat er consequenties zijn voor de gemeente. Dit wordt bevestigd. Zij vervolgt dat Gorinchem inmiddels met elektrische veerboten vaart en informeert of deze veerdienst ook elektrisch wordt.

De heer Hania antwoordt dat het een autoveer is vergelijkbaar met het veer tussen Brakel en Herwijnen. De gemeenten Dordrecht en Zaltbommel willen hun veer uiteindelijk wel verduurzamen.

Mevrouw Van Oversteeg vraagt of onderzocht wordt of de nu voorgestelde vorm in de toekomst nog steeds de goede vorm is (gezien de uitbreiding van Riveer, wellicht een gemeenschappelijke regeling).

De heer Schouten antwoordt dat dit onderwerp niet aan de orde is geweest.

Wethouder Polatli bevestigt dat hier nog niet over gesproken is. Het gaat om de havendienst van Gorinchem onder de naam Riveer.

Mevrouw Van Oversteeg informeert of dit een gangbare vorm is.

Wethouder Polatli antwoordt dat er veel vertrouwen is in de continuïteit gezien de verduurzaming die is doorgevoerd. De gemeente is hierdoor wellicht in trek bij schippers die op zoek zijn naar een baan.

De heer Hachhouch refereert aan de schaalvoordelen en vraagt of het aantal toegevoegde bewegingen aangegeven kan worden. Voorts vraagt hij of er rekening is gehouden met de behoefte aan extra formatie.

De heer Schouten antwoordt dat het aantal reizigers op de verbinding omhoog zou kunnen.

De heer Hania vult aan dat er nogal wat is gebeurd op de Kop van 't Land qua dienstverlening en tevredenheid waardoor mensen zijn afgehaakt. Hij heeft een goed team dat bereid is om hier de schouders onder te zetten waardoor hij geen problemen verwacht. Het gaat om ongeveer 300.000 passagiers extra.

De heer Schouten vult aan dat de bemensing voor het vaartuig wordt uitgebreid. Met het team wordt gedoeld op management en ondersteuning. In de huidige situatie wordt vanuit andere structuren gewerkt. Als het tot samenwerking komt, wordt aangesloten bij wat gebruikelijk is binnen Riveer (dienstregeling, betaalsysteem).

De heer Van Houwelingen merkt op dat de rederij ook betrokken was bij Maassluis/Rozenburg waarbij de Provincie Zuid-Holland een grote rol heeft gespeeld en vraagt in hoeverre de Provincie is betrokken.

De heer Schouten antwoordt dat de Provincie is benaderd om ervaringen te delen, maar er is niet om ondersteuning gevraagd.

De heer Van Houwelingen informeert naar de voortgang van de elektrificatie van de veerdienst Brakel-Herwijnen.

De heer Hania antwoordt dat er een rapportage is opgesteld. De gemeente gaat hiervoor uiteindelijk geld opnemen in de begroting.

De heer Van Houwelingen vraagt of dit betekent dat de veren breed inzetbaar zijn.

De heer Hania vervolgt dat het een grote wens is om dit zo voor elkaar te krijgen, maar daarin is nog wel een weg te gaan.

De heer Tekir refereert aan de governance. De stuurgroep werd genoemd met naar hij veronderstelt een 1/3 stemverhouding voor Gorinchem. Het nemen van besluiten in de stuurgroep kan bepalend zijn voor Riveer als organisatie en de exploitatie van de verbinding. Hij informeert of dit het niet hebben van een meerderheidsstem een belemmering kan zijn.

De heer Schouten antwoordt dat voor belangrijke besluiten unanimiteit noodzakelijk is om te voorkomen dat er keuzes worden gemaakt die nadelig zijn voor Riveer om op een efficiënte manier het werk te kunnen doen. Riveer maakt onderdeel uit van de stuurgroep.

Wethouder Polatli vult aan dat er een soortgelijke stuurgroep is voor Hardinxveld, Altena, Gorinchem.

De heer Schouten geeft aan dat de laatste sheet van de presentatie ingaat op wat er gebeurt na een positief besluit. Riveer verzorgt de uitvoering, Altena en Dordrecht betalen. De implementatie van de voorbereiding is voorzien voor 1 oktober met een start van de dienstverlening op 1 januari 2025. De communicatie richting de reizigers wordt afgestemd binnen de drie gemeenten.

De voorzitter bedankt voor de presentatie en het beantwoorden van de vragen.

***B&A gedeelte***

De heer Tekir geeft aan dat het krijgen van dit verzoek door Riveer als een compliment mag worden opgevat. Gorinchem kan met deze ontwikkeling haar regionale rol oppakken. Zijn fractie staat in beginsel positief ten opzichte van het verzoek. In het I&O deel zijn terecht kritische vragen gesteld. De verbinding staat niet bekend als het meest stabiel en daar moet wat aan gedaan worden. Hij geeft mee om dit zakelijk op te pakken daar waar dit noodzakelijk is om discussies achteraf te voorkomen als de verbinding plussen of minnen vertoont in de exploitatie. Hij wenst de betrokkenen succes en merkt het stuk als hamerstuk aan.

Mevrouw Van Oversteeg complimenteert Riveer met dit verzoek. De berichtgeving was in haar optiek wat eenzijdig waardoor het een beetje als een voldongen feit aanvoelde, maar haar fractie is absoluut positief gestemd. Zij bedankt voor de toelichting, uiteenzetting en beheersing van de risico’s daarin en stelt voor om er een succes van te maken.

De heer Hachhouch geeft aan dat ook zijn fractie het verzoek ondersteunt; hamerstuk. Als kanttekening geeft hij mee dat het toevoegen van 300.000 extra bewegingen (30% groei met hetzelfde team) nogal ambitieus klinkt en daarom roept hij op tot zorgvuldigheid.

Mevrouw Van ’t Westende zegt dat ook haar fractie positief is naar aanleiding van de verkregen informatie, maar vraagt om aandacht voor de keuze voor een evaluatiemoment

na vijf jaar en de onbeantwoorde vraag of de opzegtermijn van twee jaar na vijf jaar ingaat of geldt vanaf het begin van het traject.

De heer De Pagter bedankt voor de heldere presentatie en stukken. De keuze voor Riveer merkt hij als logisch aan gezien de verduurzaming. Hij wenst de betrokkenen succes en wijsheid in het vervolgtraject; hamerstuk.

De heer Roeland sluit zich aan bij de vorige sprekers. Hij vindt het fijn om te horen dat de veren compatible zijn; hamerstuk.

Mevrouw Hamann merkt op dat Riveer kansen pakt als die zich voordoen. De risico's liggen bij de andere gemeenten. Het is een mooie aanvulling voor het toerisme. De mogelijkheid om het veer van Brakel in de toekomst te innoveren ziet zij als een belangrijke kans. Zij zou op een later moment graag inzicht willen in de exploitatie van de verschillende veerdiensten.

De heer Van Houwelingen vond het grappig om te zien dat twee van de drie scenario's op een soort ov-regeling uitkwamen. Aanbesteden kan een ramp worden. Zijn fractie is blij met de ruime ervaring van Riveer, de verduurzaming is een flinke plus. Als er nieuwe boten komen zou het mooi zijn als deze lokaal of regionaal gebouwd worden. Hij wenst de betrokkenen veel succes.

Wethouder Polatli vindt het fijn dat er positief wordt gereageerd. De risico's voor Gorinchem zijn nihil. Voor de geleverde diensten wordt een exploitatievergoeding betaald. Hij begrijpt het gevoel dat de berichtgeving in de media aanvoelde als een voldongen feit, in de ene gemeente werd het voorstel eerder besproken dan in de andere gemeente. Het toevoegen van 300.000 extra bewegingen met dezelfde mensen; het schip vaart heen en weer dat is het meeste werk. Hij heeft er vertrouwen in dat dit mogelijk is. De kosten en baten kunnen na afloop van de vergadering van de stuurgroep inzichtelijk gemaakt worden voor de raad.

**Sluiting**

De voorzitter concludeert dat het voorstel unaniem als hamerstuk wordt aangemerkt. Hij bedankt de aanwezigen voor hun inbreng en sluit de vergadering.

**Toezeggingen:**

- Exploitatieoverzicht verstrekken van de verschillende veerdiensten op regelmatige basis